

Dissertatio inauguralis medica, de apoplexia / [Georg Heinrich Bachov].

Contributors

Bachov, Georg Heinrich, 1652-
Wedel, Georg Wolfgang, 1645-1721.
Fasch, Augustin Heinrich, 1639-1690.
Universität Jena.

Publication/Creation

Jenae : Typis viduae Samuelis Krebsii, [1680]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ca7pgtup>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

8
DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
^{D E}
APOPLEXIA.

Quam
AUTORITATE ET SUFFRAGIO
Gratiosissimæ Facultatis Medicæ
in Almâ hâc Salanâ,
P R Æ S I D E
MAGNIFICO UNIVERSITATIS h. t. RECTORE,
V I R O

Nobilissimo, Excellentissimo atque Experientissimo
DN. GEORGIO VVOLFF-
GANGO WEDELIO,
Med. Doct. Theoret. P. P. Archiatro

Saxonico, & S.R.I. Acad. Nat. Curios. Ad-
juncto meritissimo,

*Dn. Patrono, Præceptore ac Hospite suo summâ
observantiâ devenerando,*

P R O L I C E N T I A,

Summos in arte medicâ honores & Doctoralia
privilegia legitimè obtinendi,
publicæ eruditorum censura subjicit

GEORGIUS HENRICUS BACHOVIVS,
GOTHA - THURINGUS,
in Auditorio majori,

Ad diem 3. Novembr. Anno M D C LXXX.
horis matutinis & pomeridianis consvetis.

Serenissimo
Principi ac Domino,
DOMINO
FRIDERICO,

Duci Saxoniae, Juliae, Cliviae & Montium,
Landgravio Thuringiae, Marchioni
Misniae, Principali Dignitate Comiti Hennebergiae,
Comiti in Marca & Ravensburg,
Dynastae in Ravenstein & Tonna &c.

Domino Suo Clementissimo,

dissertationem hanc medicam
humillimâ devotione
consecrat

Serenissimæ suæ Celsitudinis

Subjectissimus

Georgius Henricus Bachovius.

J. J.

PROOEMIUM.

Miseram post lapsum mortalium conditionem vir incomparabilis eruditionis *Democritus* ingeniosè depinxit his verbis : *Totus homo ab ipsâ statim nativitate morbus est.* Innuit nempe, tam caducam valetudinem nostram esse, ut perfectè sanus vix mente concipi queat ; tantam sanitatis inconstantiam, ut nulla *Rhetoris* eloquentia illam fando satis describere valeat.

Tot enim morborum generibus totum humanum corpus ab incunabulis ad ultimum usque halitum exponitur, ut divi *Augustini de civitate Dei lib. 22. cap. 22.* suffragio, vix libris adhuc sint comprehensa.

Fuerunt quidem, qui, eorum numerum ut inirent, animi & corporis nervos intenderunt ; verùm adhuc nemo extitit, qui omnes se adsecutum gloriari possit.

Hinc cum ethnicorum sapientissimus *Seneca epist. 95.* febrium solum genera innumerabilia esse fateri non erubescat, à veritatis tramite minus aberrabo, quando summatim tot præternaturales affectus, quot homines, id est, innumeros reperiri dicam.

Sententiæ huic, cum proclivem assensum ubivis nanciscatur, & propriâ luce radiet, lumen aliunde fœ-

nerari supervacaneum esse duxi, & hujus laboris loco ex tam variis morborum generibus tantum unius, qui vulgò APOPLEXIA vocatur, naturam, causas ac curationem in INAUGURALI hâc DISPUTATIONE gratiosæ Facultatis Medicæ indultu paulò intimius perscrutari decrevi, quod divina Clementia benignè juvare ac secundare velit.

CAPUT I.

De

Ὀνοματολογία ἔς πραγματολογία
apoplexia.

Uod Græci ἀποπληξίαν, ἀπὸ τῆς ἀποπλήττειν, à graviter percutiendo, metaphorâ à victimis cæsis desumptâ, vocant, id Latini per affulgurationem seu fiderationem, q. d. fideris seu fulminis percussione indigitant, quo ipso invadendi modus subitaneus & vehemens exprimitur. Hippocrati modò τὸ βλητὸν, modò ἀφωνία, modò ὡδάλυσις dicitur.

Aliis, Celfo præeunte, Attoniti morbi, Paracelfo verò Guttæ nomine venit, nec inconvenienter miserere mei cognominari ratus est J. L. Hannemannus *Diss. de usu & abusu inebriaminum in præfat.* Sunt, qui juxta Platonem morbum medullarem vocant. Germanico idiomate exprimitur *der Schlag / die Nüßrung / der Tropf / die Hand Gottes* / quorum, ut & aliorum Synonymorum rationes Just. Cortnummus *lib. de morb. attonit. cap. 2. & seq.* concinnè exposuit.

Misâ quâ Homonymiam generali apoplexiæ significatione, ubi secundum Hippocratem & Galenum cum ἀποπληξία propriè sic dictâ, ὡδὰπληξία & ὡδάλυσις totius alterutrius lateris sub unâ classe simul comprehenduntur; misâ itidem speciali, quâ sentientis ac moventis animæ in definitâ parte hâc

hâc vel illâ suspensio, i. e. *ᾠδὴ λυσις* particularis denotatur ; specialissimam, quæ animalium totius corporis functionum omnium sufflaminationem infert, & κατ' ἐξοχὴν Apoplexia insignitur, impræsentiarum tractandam seligimus.

Horrendum affectum hunc, quem alii per symptoma, alii per αἰμοστασίαν, alii aliter pro diversâ intentione ac conceptu descripserunt, nos ita definimus:

Apoplexia est repentina animalium actionum totius microcosmi sufflaminatio, cum spirandi difficultate ac stertore, ab impedito spirituum animalium in nervorum principium influxu dependens.

GENUS, quod proximum est, hujus definitionis constituit animalium actionum *sufflaminatio*, sive, ut cum *Sennerto Lib. 1. p. 2. c. 23. prax.* ejusque affectis loquar, *ablatio* seu *abolitio*, & quidem ut plurimum quoad actum secundum, æque, ut in declivi loco circa rotarum impetum, ligno per illas trajecto, inhibendum fieri solet ; primus namque actus si simul auferatur, de ægri vitâ conclamatum erit. Et hinc corrui illud, nullam functionem, nisi organum sit amissum aut corruptum, aboleri.

Animalium actionum sufflaminatio dicitur *totius microcosmi*, quod nimirum homo, quantus, quantus est, intellectu, sensu ac motu ita destituitur, ut nec manus, nec pes, nec ulla alia pars organica animali operationi destinata officium suum faciat, adeoque corpus à mortuo solâ ferè respiratione differat, cui & *Galenus 2. aph. 42.* subscribit.

Repentina hæc est læsio, quoad ipsum paroxysmum; ut ut enim prodromi ejusdem longo satis tempore nonnunquam se exerant, inde tamen simul quasi & semel labascit machina, & corrui.

Hinc sat manifestò constat affectum nostrum ad læsarum & speciatim abolitarum actionum symptomata pertinere, quò & *Sennertus, Horstius, Lonerus, Nymannus* aliique magni nominis viri illum retulerunt.

Objicitur quidem hîc, morbum efflagitare curationem,

non umbram, utpote quæ, curato illo, sponte evanescat, quare & morbum, non symptoma, omissis adductis symptomatibus, breviter definiendum esse; Verum quis nescit, in humano corpore, quod p. n. omne sui ablationem indicare, adeoque tam symptomatis, quam morbi essentiam nos manu ad curationem ducere? Quamobrem malè, quæ sensus & ratio distincta demonstrant, citra necessitatem confunduntur. Brevis sit definitio, sed talis, ut totam definiti naturam exhauriat.

Merito itaque Generi *differentiæ specificæ* loco alia quædam, à symptomatibus tanquam signis pathognomonicis, cum primis *αἰσθησις*, & *κίνησις*, sentiendi & movendi voluntariâ potentia, subjecto & causâ proximâ desumpta, subjunximus, ut illis ipsis à consimilibus affectibus discernatur.

CAPUT II.

Subjectum proponit.

DE parte affectâ iterum diversæ à diversis autoribus foveantur sententiæ.

Nam quidam, neglecto ventriculo, ubi *Helmontius* eam reperiri sustinet, apoplecticos cordis pulsu unâ cum pulmonum ac arteriarum motu abolito suffocari animadvertentes, apoplexiæ sedem cordi, sanguinis & vitæ fonti, assignarunt.

Alii relicto hoc, dum vitalium actionum levem ac vix quandoque sensilem, animalium verò ordinariè satis notabilem læsionem observarunt, in ipsius vicem, *Hippocratis lib. de glandulis. c. 9.* autoritate, cerebrum potiori jure substituerunt. Hujus autem, quum pars organica ex similaribus variis composita sit, quænam principaliter afficiatur, in foro medico antistites in huncusque diem adhuc controvertunt. Sic nonnulli, *Galenum l. 2. de sympt. caus. c. 7.* secuti, ventriculos accusant;

alii

lii cum *Fernelio & Riolano* rete mirabile; alii torcular *Herophili* & crassæ meningis sinus seu medias cavitates adducunt, quorum rationes in compendium redactas vide apud *B. Rolincium meth. cogn. & cur. aff. part. cap. diff. 9.*

Nos, attonitô, hoc est homine omnium, quotquot sunt, partium sensus ac spontanei motus experte intimius consideratô, apoplexiæ SUBJECTUM REMOTUM, alias denominationis, *totum humanum corpus* asserimus, quod in statu f. n., spiritibus animalibus ex officinâ suâ cerebro per nervos liberè influentibus, animalium operationum integritatem præ se ferens; in statu autem p. n., illis quacunque ex causâ in hoc deficientibus, earundem diminutionem aut abolitionem sentiens, causam & locum affectum digito veluti monstrat. Ex quibus haud difficulter colligitur attoniti morbi essentialis PROPINQVUM & ADÆQVATUM SUBJECTUM esse cerebrum, PROXIMUM verò & PRINCIPALE principium nervorum dispensationis, quod Anatomici, *Th. Bartholinus, Diemerbroeck*, aliique communiter in oblongatâ cerebri medullâ, ejusque poris collocant.

CAPUT III.

Causam immediatam & mediatas proximiores recenset.

 Nimam per se impatibilem, corporis humani gubernatricem, ad sensum & motum præsentis objecti perficiendum, præter organa cuilibet actioni propria, spiritus animales, continuâ agitatione activos, principaliter requirere, partim ex superiori capite liquet, partim ex fundamento quoque, firmis rationibus atque experimentis suffulto, Magnificus *Dn. D. Præses*, Præceptor ac Patronus maximus, comprobavit in *Physiolog. sect. IV. cap. 1. & 8.* Quare in Apoplexia istiusmodi actionum abolitionis CAUSA PROXIMA

XIMA non ineptè πνευματοστασία, seu spirituum animalium irradiatio & influxus prohibitus in nervorum principium esse statuitur, quem non particularis & paralytica, sed universalis ad agendum impotentia sequitur. Si enim alicubi constiterit ac interceptus fuerit spiritus, inquit Hippocrates lib. de morbo sacro, c. VI. t. 26. impotens redditur illa pars, ubi constiterit.

Habent se spiritus hi ad instar lucis subtilissimæ, cujus radii ad animæ imperantis nutum sus & de, ultrò citroque feruntur, per poros suos vecti liquore nectareo lymphatico; simul ac verò intercipitur hæc via, obice sufficienti posito, velut motore ablato. quiescunt omnia membra reliqua, concidunt pori cerebri, nulla amplius obeuntur animalia munia, nulla μεγίστη ad motum impellit, & si impelleret, frustra id fieret.

Id verò muneris cum sanguini non immediatè competat, ut alia taceamus, statio illa sanguinis Hippocratica non æque habet locum vel satisfacit, & syncopen magis quàm apoplexiam efficit. Et licet ea quoque suo modulo concurrere possit ad eam inducendam, magis tamen mediatè id præstat, non minus ac serum ipsum moveri desinens, porosque obstruens. Non hîc motus primus cordis aufertur, sed secundus, à cerebro & spiritibus animalibus resultans, unde & pulsus non ita immutatur. Quin spirituum hæc στάσις ipsius αἵματος αἰμοστάσεως non rarò causa est, ipsiusque adeò mortis in graviori statu.

CAUSÆ itaque MEDIATÆ PROXIMIORIS vires obeunt sine dubio omnia ea, quæ vel ab extra, vel ab intra intercipere ἐπιρρύπαν spirituum animalium possunt, verbo OBSTRUCTIONS, earumque variæ species, θλίψις, στενωχώρα, συνίησις, compressio, constipatio, subsidentia, collapsus, constrictio item pororum.

Hi morbi organici absolvunt & constituunt apoplexiæ essentiam, & sine hac angustia & obstructione nulla fit.

Et quamvis plures causæ concurrere possint, nulla tamen apoplexiam producit, nisi obstruantur pori principii spinalis me-

medullæ. Utque ab externis, tanquam notioribus, incipiamus id demonstrare, binis saltem id probabimus exemplis, uno vulgari, altero fortuito, & rariori. Prius illud liceat *Seneca, lib. de providentia*, verbis eloqui, corpora, *inquentis*, opima taurorum exiguo concidunt vulnere, & magnarum virium animalia humanæ manus ictus impellit, tenui ferro commissura cervicis abrumpitur, & cum articulus ille, qui caput & collum committit, incisus est, tanta illa moles corruit. Alterum *Dn. D. Præsidis* nostri observatione nobis constat, qui rusticum vidit solius chartæ è sclopeto improvidâ explosione, ad principium cervicis pertingentis, uno momento interemptum. Videatur quoque *Heer. obs. 21. p. 244. & seq.*

Internæ in *humorosas* & *vaporosas* dividi solent. HUMORES non offendimus in cerebro nisi duos, sanguinem & serum, utrique obstruere poros apti nati, si vitium capiant adæquatè in *quantitate* & *qualitate*, principaliter verò in *motu*.

Sic à plethorâ fit apoplexia, quando copiâ sanguis obstruit, & hoc pacto explicari potest ex legibus circulationis sanguinis ἀπόληψις Φλεβῶν Hippocratica. Seri quoque restagnatio & copia major idem præstat, non absurdo illo modo, quo quidam putant lympham in ventriculis cerebri post mortem reperiunt id præstare, hæc enim ordinariè invenitur, sed quando poris illabitur medullaris substantiæ, nec per excernicula ordinaria exitum invenit. Neque enim catarrhosi ex hac ratione apoplexiam patiuntur, quâ tales, naturâ se liberante ab illis recrementis aquosis.

In qualitate si delinquant hi vitales succi, tantò promptius malum exoritur. Sic spissior sanguis, seroque privus huc facit, unde nonnunquam in febribus quoque ardentibus ἀφασία sub finem visitur. Sic qui vigiliis torquentur, ordinariè & ut plurimum hinc apoplectici moriuntur. Serum verò spissescens, vappescens, acetosius, aliisque atomis imprægnatum cum primis huic rei aptum natum est. Addi etiam potest meritò spirituum penuria, quâ datâ non pori liberè vegetantur & reciprocâ apertionis & occlusionis naturalis vicif-

fitudinem experiuntur, sed opplentur facilius, unde tremor, memoriæ debilitas, aliaque inferius nominanda præcedunt apoplexiam.

Singula ergò hæc cum spiritibus simul junctim intelligenda sunt ad morbi *γένεσιν* concurrere. Qualis enim sanguis, quale serum, tales spiritus, & vice versâ.

Pertinet ergò huc quam maximè spirituum & prælaudatorum humorum fixatio ab acido fixiori & acerbo, quod veteres sub melancholiæ notione innuerunt; præcipuè in consortium adscitâ bile, unde hanc causam *Hippocrates* attingit 6. *aph.* 56. & præ aliis veneratur, imò plus justo ferè, *Franc. Bayl. tr. de apopl. cap. 7. per tot.* inde enim pessundatis spiritibus, poris occlusis, fixato sanguine malum enascitur.

Humores igitur hi vitiis suis communicatis qualitatem quoque spirituum deturpant, & motum eorum sufflaminant, quod *Fr. Hoffmannus in appendice meth. med.* à specifico fermento apoplectico derivare allaborat.

Opprimuntur verò iidem ab humoribus copiosis, sanguineis, serosis, crassis, viscidis & aliis diversi generis. Hinc non mirum est, apoplexiæ obnoxios esse, qui concretiones polyposas in corde aut alibi possident, eodem coagulo & fermento faciliè ad cerebrum deducto, unde & à sanguinis grumo in carotides delapso *Crato consil. 37.*, à pinguedine in sinistro cordis ventriculo repertâ *Thom. Bartholinus centur. 1. epist. 2.* apoplexiam annotarunt; & *Job. Georg. Greissel. miscell. curios. ann. 1670. obs. 74. p. 179.* in omnibus, quotquot apoplexia aut catarrho suffocativo mortuos aperuit, corpora callosa viscida ac glutinosa aut in corde, aut in cerebro, aut in ambobus aliquandò reperit. Inde etiam patet, cur matrona illa ischuriam per 14. dies passa apoplexiâ tandem enecata fuerit; vid. *Theoph. Boneti Anatom. præf. l. 1. f. 2. obs. 41.* quod ipsum quoque *Dn. D. Præses* noster observavit. Regurgitante enim in massam sanguineam sero recrementitio pori cerebri opplentur, ut lethargus, vel apoplexia succedat.

Pertinent huc & frigida & ῥαλια calorem nativum violentè opprimentia, quâ ex causâ *Matthias Untzerus anat. spagir. ῥii lib. 1. cap. 10.* Apoplexiam affectum ῥalem appellavit. Modum fixationis ex *Ϡlo* demonstrare satagit *Willisus patholog. cap. 8.*

Præcipuè ergò *μοτο* prohibito humorum & spirituum succedit affectus, qui hinc variat, prout vel ex toto omnes caudices medullæ oblongatæ obstructi sunt, vel in principio, sine mediove culpa hæret; sive *generati* sensim sint ibidem humores per *συναρροισμὸν*, sive *aliunde* adlati, per arterias carotides, non factâ decenti reductione, vel exclusione, de quibus prolixius differuit *Diemerbræck. in anat. lib. 3. cap. 10.*

Quiescentibus itaque humoribus velut fluidis corporibus, & poris occlusis *τὰ ἐνοχμῶντα μόρια* spiritus quoque *σύναν* acquirunt.

Posthæc turbant spiritus & angustos meatus reddunt *VAPORES* varii generis, narcotici hinc dicti, & exhalationes v.g. ex opiatis, & calce vivâ, quæ Quinto Catulo mortē conciliavit, teste *Valer. Maxim. lib. 9. cap. 12.* Idem tectori cuidam Halis Saxorum contigisse *Mæbius Epit. instit. Lib. 2. part. 7. cap. 6.* refert. Item ex cerevisiâ, & mustô fermentantibus, prunis & carbonibus malè olentibus &c. quorum exempla apud *Marcellum Donatum lib. 2 de hist. med. admir. cap. 6.* & alios practicos passim leguntur. Multis quidem Syncopen potius, quam Apoplexiam ex vaporosis his effluviis exoriri magis arridet; verum ut sæpè id fieri posse facile concedimus, ita attonitos inde sæpius factos nemo inficias ibit, modò circumstantias & agendi modum altius secum reputet. Nam fuligine suâ spirituum lucem obfuscant, subtilitatem incrassant, motum sufflaminant, & cum paulò diutius perseverant, spiritus suffocant & enecant.

Adjuvant hanc causarum morbificarum vim & impetum subjecti ipsius aptitudo, intemperies cerebri cum primis frigida & humida, frigida & sicca, causarum aliarum, de quibus mox, *ἐνέργεια* & alia.

Quâ verò ratione humorum collectio sanguinis, cerebri

& vasorum vitiis fiat, sub penitiorem considerationem traxit supra laudatus *Wepferus lib. de Apoplexia*, qui, cum nos brevitati studeamus, consuli potest.

CAPUT IV.

Causas mediatas remotiores absoluit.

Ucem dicta acquirunt ex reliquis causarum generibus illis omnibus, quæ fixationem spirituum, quæ obstructionem pororum scenerari norunt, huc pertinentibus.

EX CAUSIS MEDIATIS remotioribus primas tenet SUPERNATURALIS, quæ, cum omnipotentis Dei permissionem & directionem præsupponat, nulli dubitamus, quin ad hunc spirituum morbum producendum concurrere quoque soleat.

Ab hac progredimur ad NATURALES, ubi TEMPERAMENTUM frigidum & humidum multum disponit, quod & spirituum penuriæ & humorum coagulo magis sit subiectum. Frigidum & siccum quoque seu melancholicum huc facit, teste *Coo 6. aph. 56*. Nec plethorici à malo hoc immunes sunt adeò, ut *Cortnummus*, sanguinem ex ore & naribus apoplecticorum nonnunquam prorumpentem cum *Felice Platero observ. med. l. 1. p. 14*. adspiciens, plurimos plethora laborare sibi persuadeat; quod ipsum tamen simul sanguinis restagnationem in supremâ arce præcipuè innuit.

Utrum mares an foeminas insultus apoplectici frequentius invadant, practicum observationes vix ullum delectum hætenus tradiderunt.

EX ÆTATIBUS maximè senilis malo huic obnoxia, ab anno quadragesimo ad sexagesimum vel ultra, definitore *divino Sene 6. aph. 57*. Valet id, ut alia quoque, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, quandoque enim, licet extraordinariè, videas & juvenes eodem corripì affectu. Scholaris XVIII. annorum apoplexiâ correptus

ptus per integrum annum hinc stupore & ἀναυδία laborabat, musica, cujus peritus simul fuerat, non minus ac aliorum oblitus, curatus à *Dn. D. Præside* bellè jam valet.

Plurimum etiam confert hæreditaria dispositio, si quis ex familiâ apoplecticâ pronatus sit, cujus rei ratio in principiis vitalibus latet, caractere consimili in semen derivato ex fero corporis.

Habitus corporis ille potissimum accusandus, qui crassior est, unde & qui collo breviori & toroso sunt, à *Willisio l. c.* in apoplexiam procliviores judicantur.

Si ASTRA intueamur, Dæ & hñno tantum non omnis ad apoplexiam disponendi virtus adscribitur, consensu *B. Rolfincii O. & M. comment. l. 2. sect. 3. cap. 17. & G. Mæbii epit. Instit. l. 2. part. 3. cap. 12.* Multum tamen & Mercurio debetur.

EX NON NATURALIBUS primum se prodit AER frigidior atque ficcior, qualis est hyemalis *3. aphor. 23.* & quandoque humidior, qui transpirationem insensilem poros constringendo impedit, & corpus ad functiones suas obeundas ineptum efficit. Quantum verò ἀήλος διαπνοή ad εἶσιν humorum & decubitum, ad vappescentiam item faciat, noto est notius. Serenissima persona in senio constituta, aëri frigidiori & subterraneo exposita, brevi post insultum passa est apoplecticum, quod itidem observationi laudati *Dn. D. Præsidis* debemus. Hinc aerem impermeabilem accusat *Scharandens l. de rat. cons. san. cap. 4. p. 42.* Non solum nempe ad pulmones & vitalia spiracula fertur aër inspiratu haustus, sed ad ipsum quoque cerebrum, hinc oclusis per coryzam graviolem poris, nec exitu æque patente, vertigo, stuporque attonitus succedit non rarò. Hinc & aër impurus jam memoratus, v. g. à calce vivâ recens illitis conclavibus maximè lædit cerebrum & nervosum genus.

Par ratio est regionum frigidiorum, quâ occasione citandus venit locus *Mercurialis*, qui *consil. 38. p. 161.* apoplexiam Germanis epidemiam vel potius endemiam esse scribit, ratione desumptâ r. à regionis frigiditate, quæ hyemem *Hippocrati* celebra

lebratam 1. c. suppleat; 2. à Germanorum consuetudine vendi, & 3. laconicorum frequenti & inordinato usu. Neque tamen adeò frequens est iisdem affectus, ut endemii nomen mereatur, neque, quæ solennis Italorum est cavillatio, continuo Cereri & Baccho litant.

Post aërem apoplexiæ conceptionem promovent nimia VORACITAS & copiosa vini & cerevisiæ, inprimis lolio aliisque vaporosis foetæ, ut & spiritus vini INGURGITATIO, quatenus sanguinis copiam rarò quidem, sæpius verò humorum cruditatem mirum in modum adaugent, quibus helluones tales ac in potando Hectores, gulæ pro lubitu indulgentes, sensim sensimq; dispositionem sibi comparant, & comparatam fovant, donec tandem malo derepentè correpti tristem eventum cum detrimento suo persentiscant. Hinc meritò etiam apoplexia ebriositatis pedissequa est, ut qui sæpius, æmulati velut morbum, stuporem talismodi spontaneum sibi conciliaverunt, per eundem quoque puniantur.

Tacemus medicamenta vaporosa, sulphure narcotico pollentia, non parum ad mali originem conferre. Sic, præter citata, absinthium quoque huc spectat, unde observavit *Goclenius in experim.* qui vinum absinthites crebrius usurparunt juvenes, concitasse sibi apoplexiam. Sic & immoderatum acidularum usum apoplexiam excitasse *Franciscus Hildebrand.* *spicilegio 6. p. 526.* memoriæ prodidit.

Conspirant huc insuper enormes corporis MOTUS & VIGILIAE spiritus dissipando; naturalem verò calorem obtundendo dissolutum OTIUM, seu torpor quiete & vitâ sedentariâ inductus, ac SOMNUS, in eoque decubitus supinus, ubi sanguis cum sero in caput nimis demissum suffusus cerebrum ob difficiliorem refluxum gravat, & somnolentia, gravedine ac torpore capitis producto ipsius apoplexiæ autor facillimè evadit, quod *Richard. Lowerus tr. de corde c. 2. p. 152. & seq.* nervosè declarat.

ANIMI PATHEMATATA ob varias alterationes spiritus & sanguinem de statu suo naturali dejiciunt, quod matrona illa

illa ex moerore, animique subitâ perturbatione extincta proprio exemplo testatur apud *Gr. Fabr. Hildanum cent. 6. obs. 12.* Sic senex literatus, acceptô tristi de filio absenti nunciô, territus eodem vespere apoplexiâ lethali corripiebatur, teste *Dn. D. Praside nostro.*

In eundem censum veniunt EXCRETORUM vitia, si retineantur excernenda, & retinenda excernantur. Hujus rei testimonium qui desiderat, evolvat *Johan. Schenckii observ. med. lib. 1.* ubi fideratio à flatibus legi potest, cujus generationis modum *Hipp. lib. de flatib. Cap. 19. t. 4.* delineavit.

Ejusdem dignitatis exempla à consuetâ hæmorrhagiæ narium suppressione *Hildanus cent. 3. obs. 11.* à lochiis non ritè purgatis *Nic. Fontanus respons. & curat. med. l. 1.* & à ♀is abusu *Henr. ab Heer. observ. 9. pag. 139.* introducta recensent. Ex *Hildani obs. 96. cent. 6.* balneum intempestivè institutum quendam in eundem morbum præcipitasse constat.

Agmen causarum claudunt AFFECTUS P. N., quorum, præter intemperiem frigidam & humidam, principales sunt morbi melancholici, qui factâ humorum metastasi ad nervos, *Hippocratis l. c. elogio*, in apoplexiam terminantur; item capitis & cerebri concussiones, quibus spirituum & sanguinis motu læso vasorum obstructions succedunt. Sic ex contusione cerebri *Georg. Horstius lib. 2. de morb. capit. obs. med. nar. 13.* ex colapho *Hildanus cent. 6. obs. 11.* ex casu ab alto *Felix Platerus l. c.* exempla commemorant. Notatu etiam digna est *obs. 58. ann. 1. ephemer. nat. curios. p. 156.* de apoplexia ex scabie retropulsâ, & illa, quam ex tumore in capite ablato ortam *Thomas Bartholinus in obs. cent. 4. hist. 86.* describit.

Quidam apoplexiam ex vermibus subortam etiam afferunt, qualem observationem refert *Zacutus Lusitanus Prax. admir. l. 2. obs. 42.* ast ille syncopen cum apoplexiâ confundere videtur, quod historiæ ipsius circumstantiæ evincunt.

Plura exempla alia à cerebri subsidentiâ, vulneribus, sanguine extravasatô, materiâ pituitosâ, abscessu ferosô, hydatidibus, epilepsiâ, cephalalgia, vertigine, polypo cordis, ischu-

Ischuriâ, fulmine &c. originem ducentia *Theoph. Bonetus in anat. pract. lib. 1. sect. 2. collegit.*

CAPUT V.

Differentias format.

Ratione ordinis DIFFERENTIAS quoque tangamus necesse est. Variæ autem à vario considerandi modo adduci solent. *Willisius l. c.* omnem apoplexiam dividit in *habitualement* à diathesi præviâ, & *accidentalem* absque tali dispositione ortam; in *universalem* & *particularem*; in *innatam* & *acquisitam*; aliam denique à *cerebro*, & aliam à *cerebello* accersit.

Verùm rectius in *essentialem* & *accidentalem* dirimitur, sub quibus omnes subdivisiones continentur.

Essentialis desumitur ab ipsa morbi essentia, quam genus, subiectum & causa largiuntur.

A *GENERE* alia dicitur *debilis* vel *imperfecta*, in quâ ægri sensu quidem orbatî apoplecticorum more concidunt, & aliquando insimul stertunt, citra tamen omnimodam motus ablationem, citra ullam partium convulsionem, aut succedaneam paralyfin. Talem post *Danielem Sennertum*, *B. Rolfincius l. c.* observavit, & aphonix, affectus inter apoplexiam & epilepsiam medii, titulo insignivit; de quo videatur etiam *Spigelius tract. de Semitert. lib. 2. cap. 16.* Alia *fortis* & *perfecta* cum stertore & universali actionum animalium sufflamine conjuncta, quæ in alterius lateris paralyfin definit. Alia fortissima, ubi nullus stertor, reliqua autem symptomata adsunt, pulsus & respiratio ad sensum abolentur, quæ difficillimæ curationis est, & à *Cortnummo lib. de Morb. atton. cap. 34.* ad syncope cardiacam refertur.

Ratione *SUBJECTI* distinguitur in *essentialem* seu *idiopathicam*, ubi spiritus animales ac cerebrum circa basin essentialiter & primario afficiuntur; & in *accidentalem* seu *sympathicam*, quæ contrario modo exoritur.

Re-

Respectu CAUSARUM alia est à causa *externa*, alià ab *interna*, alia à sanguine bono, alia à pituitoso &c; unde *Marcus Gatinaria in prax. med. c. 8.* aliam sanguineam, aliam phlegmaticam cognominavit; atque adeò quot supra causas dedimus, tot etiam differentias exinde elicere possumus.

Accidentalem subministrant ipsa accidentia, secundum quæ alia respectu invasionis *lenta*, alia *subita*; alia *primaria*, alia *recidiva*; alia *rarior*, alia *frequentior*; à temporis duratione alia *brevior*, alia *longior* dici meretur.

Respectu SYMPTOMATUM alia fit cum vomitu, alia cum sphincteris ani resolutione, alia cum alio symptomate.

CAPUT VI.

Signa ex propriis fontibus in diagnostica & prognostica distinguit.

Ræmissis, quæ ad apoplexiæ essentiam, causas ac differentias cognoscendas requiruntur, nunc ea, quæ singula hæcce patefaciunt, seorsim adhuc evolvenda restant.

Sunt autem hæc nihil aliud, quam SIGNA DIAGNOSTICA, quæ vel præcedunt, vel comitantur ac consequuntur, & PROGNOSTICA postmodum examinanda.

Varios morbus attonitus, si subito non ingruat, quod nonnunquam fieri assolet, prodromos velut suos præmittit. Hinc, ob spiritus præsertim labascentes, præcedunt capitis dolores, gravitates, nutationes, subitanea linguæ impotentia, *Hipp. 6. aph. 51.* oculorum caligo, igneæ coruscationes, aurium sonitus, tinnitus, arthritidis, artuum formicatio, lassitudo, tremor, totius corporis palpitatio seu vibratio, torpor, verbo sensuum hebetudo. *Hipp. coac. prænot. sect. 2. t. 6.* Oblivionem sine febre derepentè exortam apoplexiæ prænunciam fuisse meminit *G. Mæbius in Instit. l. 3. p. 3. cap. 3.* Sic & vertigo, incubus lethargus, stridor dentium in somno huc faciunt, vid.

Frid. Decker. in notis ad cap. 2. lib. 1. prax. Barbette, quibus tor-
turam oris *Forestus l. 10. obs. 124.* annumerat. Extrema frige-
scere, memoria & iudicium vacillare incipiunt, interdum aqua
ex oculis suâ sponte profluit, quæ omnia sine causa manifesta
contingentia paroxysmum apoplecticum prænunciant.

Concomitantur & consequuntur signa diagnostica patho-
gnomonica, à morbi natura inseparabilia, quæ ipsius præsentiam
manifestant, & in duobus his, functionum animalium inter-
ceptione & repentino lapsu, includuntur. Nam, spiritibus à
munere suo magis cessantibus, totum corpus subito corrui-
t immobile, insensibile, & oculis clausis, ad instar dormientis, aut
palpebris suspensis mortuo admodum simile, quod, quicquid
etiam sensoriis admoveatur, nec percipit, nec sentit; partes
laxæ & molles sunt, ac elevatæ ilico iterum concidunt, loque-
la intercipitur. Pulsus verò & color faciei, cæterorumque mem-
brorum, à naturali statu, nisi ad extremum res pervenerit, pa-
rum differunt.

Conjungitur stertor à musculorum læsione & viarum an-
gustia dependens, qui affectui huic præcipue competit, & pro-
prius vulgò audit. In quibusdam vomitus aut suspiria etiam
adsunt. In graviore casu spuma ante os apparet.

Gradus apoplexiæ pulsus & respiratio determinant, quæ
ad sensum abolita Medicum ægrotantis vitam superstitem,
quod in syncopis aliàs usu venire solet, speculo, lanâ, plu-
mâ aut candelâ explorare commonefacit, ne in prognosi &
cura se præcipitet.

Cognati huic affectui sunt sequentes, à quibus hinc distin-
guendus est. *Lethargus* in somnolentiâ consistens febrim habet
conjunctam. *Carus* lento pede incedit, cum profundiore so-
mno instat, nec ægrotum sensu & motu penitus privat. *Cata-
lepsis* rigidum corpus exhibet. *Ectasis* melancholica consi-
milium causarum effectus est, respirationis & pulsus obscu-
ratione conspicuus.

Epilepsia motibus convulsivis differt. *Hysterica suffoca-
tio* originem ex utero trahit, naturalem corporis colorem
trans-

transmutat, & pulsum magis inhibet, sentientem verò facultatem & moventem respectivè minus lædit.

Syncope respirationem & pulsum occulit, os atque manus claudit, frigidum sudorem in toto corpore expellit & pallidâ vel cadaverosâ facie dignoscitur.

Catarrhus suffocativus relicto motu & sensu respirationi negotium magis faceffit, & cum impetu decumbens subito suffocat. Quæ omnia de apoplexia dici nequeunt. Plura hanc in rem vid. apud *Langium l. 1. epist. 25.*

Simulata apoplexia quomodo deprehendatur, *Paulus Zacchias quest. medico-legal. l. 3. tit. 2. quest. 6.* demonstrat.

PARTEM AFFECTAM significant actiones læsæ animales, quæ omnes digitum ad caput quasi reflectunt. Hoc utrum per essentiam, an ex consensu, item quoad principium, medium, vel finem caudicis medullaris laboret, causæ prægressæ externæ & internæ, quid? quod symptomata ipsa planum faciunt.

Ratione CAUSARUM, externæ per se magis evidentes ab adstantibus referuntur, internæ verò tum à priori, temperamento, ætate, vitæ genere, dispositione hæreditariâ, usu rerum nonnaturalium; tum à posteriori & effectu, variis nempe alterationibus ac læsionibus cognoscuntur.

PROGNOSTICA SIGNA futurum morbi eventum prædicunt vel salutarem, vel lethalem.

Ratione GENERIS affectus quidem est acutus, qui celeriter terminatur cum periculo, adeoque nunquam floccipendendus; cum autem non semper unum eundemque gradum servet, omninò quoad prognosin diversimodè etiam variat.

Sic debilis & minus periculosa censetur, in qua respiratio libera, pulsus & faciei color à naturali nihil vel parum dissimilis supersunt. Majorem è diverso vehementiam & periculum portendunt ronchus, spuma ex nativâ pulmonum humiditate ad labia ebulliens, pulsus tardus & debilis, resolutio sphincteris ani & vesicæ, vomitus à naturæ debilitate productus & insultus secundâ aut tertiâ vice repetens. Tremorem *Mebius l. c.* dijudicat malum.

Maximum periculum indicant signa potissimum lethalia, pulsus & respiratio ad sensum abolita, facies cadaverosa, & sudor frigidus ultimus naturæ succumbentis effectus, his præsentibus ægri citra stertorem & spumam ante os sæpè extinguuntur. Hæc nullam, illa difficiliorem, ista aliqualem curam admittunt; apoplexiam enim fortem discutere impossibile est, debilem verò non facilè, verba sunt *Coi 2. aph. 42.*

Neque tamen ex solius pulsus bonitate, vel respirationis solius quoque minori difficultate absolutè est de salubri eventu judicandum, si nulla in animalibus functionibus sensu & motu vestigia remissionis se exerant.

Respectu SUBJECTI, Apoplexia, quod principalissimam corporis partem occupet, omnis periculosa est, periculosior autem, quæ cerebrum per essentiam affectum habet, & senes vel alios naturâ debiles, aut morbis extenuatos affligit: melioris verò spei est, quando cerebrum per consensum laborat, aut juvenes & viribus adhuc integri illâ tentantur.

Ratione CAUSARUM in genere contumaciores difficiliorem, mitiores faciliorem reddunt curationem, quarum differentia ex symptomatibus patescit.

Ex his graviolem apoplexiam hæreditaria causa, debiliolem adscititia generat. Sic incurabilis creditur illa, quæ epilepsia superveniens naturam ante oppressam magis opprimit.

In paroxysmo post venæsectionem levamen futuræ salutis spem præbet, quod de aliis quoque juvantibus valet.

Quà TEMPORIS DURATIONEM apoplexia brevi ægrotum interimit, aut, quâ talis, subitò remittit. Nulla enim diu durat, cum subsistere machina absque hoc secundo motore spiritu animali diu nequeat.

MODUS EVENTUS variat pro causarum & vehementiæ gradu. Triplex tamen ferè esse consuevit; aut enim perfectè definit, quod in aphonia, seu primâ specie, primo gradu fit; aut ad mortem plenius velis ruit, si frustra insumptis omnibus natura succumbat, nec spiritus in ordinem redigi queant
pristi-

pristinum; aut denique per διαδοχὴν in alterum seu oppositum latus eructatō mali fomite, ob decussationem nervorum, in ejusdem paralyfin definit, qui medius est modus, imperfecta solutio, materiā obstruente non ablatā, sed ad inferiora magis detrusā, præstanda tamen successivè, prout circumstantiæ variant, vel συναποθνήσκων, si præsertim paroxysmus, uti sæpè fit, recidivet serius ocysus. Sic paralyfin dextrilateris *August. Thonerus l. 2. obs. med. 3. & 4.*, & *Job. Petrus Lotichius l. 2. cap. 1. obs. med. 8.* notarunt, idemque toto die accidit.

Limitant quoque hæc alia ἐπιγνώμματα. Sic periculum auferunt, ex *Hippocratis* mente, *coac. prænot. c. 3. t. 318.* hæmorrhoidum fluxus, & *6. aph. 51.* febris fortis debili apoplexiæ superveniens, quorum hæc pituitosam materiam resolvit & dissipat, ille sanguinem à capite revellit & eliminat.

Idem præstat ptyalismus, quatenus humorem peccantem per continuam exspuitionem rejicit, rarius autem contingit.

CAPUT VII.

Curationem in paroxysmo aggreditur.

Exploratā morbi per signa sua specie, Medicus dogmaticus ad MEDENDI METHODUM rectā progreditur, tribus indicationibus, ceu statuis mercurialibus, innixam: curatoria, præservatoria & vitali.

CURATORIA affectum ipsum cum symptomatibus suis curandum suscipit, & quidem in vel extra paroxysmum.

In paroxysmo, agrō aliquā ex parte erectō capite, respirationis facilitandæ gratia, locatō, spiritus torpidiores & fixati excitandi, & in pristinum motum restituendi, vasa autem cum poris cerebri referanda sunt.

His ex triplici præsidiorum fonte primum satisfaciunt CHIRURGICA, ex quibus moderatæ corporis concussionēs

& extremorum potissimum circa plantas pedum FRICTIONES commendantur, quæ cum linteis calefactis, Θe, ✕to vel ▽ apoplectica &c. simul adhibitis perficiuntur. Barbæ etiam pilorum vellicatio cum *Heerio* institui potest, reliquæ verò irritationes per puncturas cum aciculâ, & fortiores ligaturas, nisi cautè fiant, plus nocuenti, quàm auxilii inferunt.

CUCURBITULÆ ficcæ admotæ præsentissimum sunt remedium. Affiguntur cruribus, brachiis, scapulis, nuchæ, ipsiq; capitis vertici, non autem abdominis & respirationi intervenientibus musculis, ne respirationis difficultas augeatur. Videri de hõc præfidiõ bregmati applicatõ meretur experimentum *Fracastorii in vitâ*, qui, virgine moniali quondam hõc curatâ, in agone jam constitutus idem vertici applicandum manu indicavit, re autem à domesticis non intellectâ, expiravit. Idem quoque commendat *L. Riverius prax. med. lib. 1. cap. 2.* Et felici cum successu *Magnif. Dn. D. Præses* ferro candente occluso caput chartâ interpositâ lævigari jussit, qui & venæ sectione sub linguâ administratâ ἀναυδία seu loquelæ impotentiam aliquoties curavit.

Feliciter enim remorantem & opplentem causam humorosam expedit VENÆSECTIO. Et licet *Barbette in praxi suâ lib. 1. cap. 2.* rarò admittat eandem; locum tamen invenit, imò necessaria est, præsertim in principio, ubi materia in motu adhuc est, in plethoricis & sanguinis πάρεσις, nisi virium resolutio, ætas senilis aut extremus apoplexiæ gradus obstant.

Administrari potest commodè in brachio, & sanguis emitti pro modulò plethoræ, virium, ætatis, consuetudinis ad uncias duas, tres vel quatuor, ne quid nimis tamen, unde & copiosior consultius partitis vicibus, quàm simul & semel extrahitur. Exempla apoplexiæ venæsectione curatæ exhibet *Zacutus Lusitanus de medicor. princip. historia lib. 1. obs. 31. & prax. historiar. lib. 1. cap. 7.* Ita his diebus ancilla vapore musti in cellâ haustõ attonita concidens præsentaneum auxilium sensit, venâ medianâ sectâ, & volatili cephalico propinato.

Præsentem mensium vel hæmorrhoidum suppressionem,
pri-

primum vena pedis, & si necessitas id postulet, postmodum etiam brachii aperiatur.

HIRUDINES, quas nonnulli venæsectioni in pueris & mulieribus gravidis præferunt, si præparatæ ad manus sint, dorfi & brachii venis majoribus admoveri possunt,

Huc **VESICATORIA** quoque à quibusdam trahuntur, & quò citius operentur, singularem modum ea applicandi descripsit *Henr. ab Her. obs. 21.*

Hæc ad unum omnia sanguinem & humores ad nervos affluentes in motu suo remorantur, derivant, quantitate & qualitate peccantes evacuant, ventilant, & naturam gravatam potenter sublevant.

Medicamenta, quæ **PHARMACIA** in usum medicum asseruat, summatim laudabimus **PURGANTIA** & **ALTERANTIA**. Cum verò maxima difficultas curationis ex assumendi impotentia vel difficultate oriatur, solenne est, præter V. S. applicare **CLYSTERES**. Hi ob egregiam revellendi virtutem ante & post venæsectionem maximo cum fructu usurpantur. Componuntur ex emollientibus, purgantibus, cephalicis & quidem paulò fortioribus, ut eò magis excitetur archeus.

*Rx. rad. alth. fœnicul. pæon. a. ʒß.
herb. malv. beton. organ. major. salv. a. mj.
fl. beton. chamomill. Rom. stæchad. ar. a. pij.
fol. sen. s. s. ʒß. mechoac. alb. ʒij.
sem. cartham. ʒj. aneth. pæon. a. ʒiß.
castor. croc. metall. in pet. ligat. a. ʒj.
Coq. in f. q. ▽. simpl. Rx. colat. lbj.
ol. rut. laurin. mel. anthosat. a. ʒvj.
elect. benediçt. laxat. ʒiiij. vitell. ov. nj.*

M. F. L. a. Clyster. D. cum pertinent.

Nota, quod si clysteres non iterum egerantur, sensu archei magis obtuso, suppositoriis, seu, quod strategema **B. Mæbii** fuit, cataplasmate ex speciebus clysteris residuis ad justam consistentiam coctis optimè promoventur.

Sin per os ad apertum interius quædam propinandi facultas

tas concedatur, referri huc magis activa potissimum merentur. Talia cum inprimis sint VOMITORIA, de iis, utrum hîc adhibenda sint nec ne, litigari solet in scholis medicis. Nos pace aliorum nulli dubitamus, quin illa concurrente ventriculi vitio, in leviori apoplexia, ubi deglutitio ac respiratio minus læditur, utique profint. Nam ob consensum ventriculi cum cerebro & totius corporis commotionem, sopitam facultatem animalem exsuscitant, obstructions expediunt, & causam ipsam extirpant; præcipuè cum ex observatione *Dn. D. Præsidis* & natura ipsa non semel spontaneo vomitu excussâ minerâ morbificâ se liberare visa fuerit, & dato emetico restituti apoplectici hujus commatis. Hujus opinionis patrocinium cum pluribus aliis suscipit *Langius in Miscell. curios. cap. 5.* ubi præ omnibus $\ominus \oplus$ li extollit, cui ♀ *emet. oxysacchar. emet. Ludovici correctum, sir. de peto s. & compos. Quercet. infus. vitr. §ii, croci metall. fol. asar. cum vino vel aliis paria faciunt. Lazar. Riverius prax. med. lib. 1. cap. 2. laudat ∇ benedict. ex croc. metall.*

Rx. ∇ beton. ceras. nigr. a. ℥j . cinamom. ℥j .
 $\ominus \oplus$ li ℥j . ♀ *emet. §j. sir. de peto ℥iij .*

M. F. Haustus. S. Brech. Träncklein.

Commendantur etiam à nonnullis PURGANTIA ipsa, quod durante diutius & moram concedente paroxysmo, quando inprimis spes affulget aliqua salutis, & natura vires colligere incipit, aliquando concedi potest. Conveniunt autem magis in formâ humidâ, quam siccâ, quare potiones, infusa & decocta parari possunt ex penu purgantium selectiorum, pilulæ verò minus tunc conveniunt. Laudamus hunc in finem parata ex *fol. sen. Alex. s. s. gialap. mechoac. rhabarb. Alex. agar. fibr. hellebor. nigr. polypod. epithym. extr. gialap. rhabarb. scammon. manna in morsulis, spec. diaturb. cum rhabarb. diacartham., sir. de cichor. cum rhabarb. ros. solut. oxymel. helleborat. &c.* His addi possunt cephalica & specifica. v. g.

Rx. *fol. sen. s. s. ℥℥ . rhabarb. Al. ℥ij . agar. trochisc. ℥j .
 fl. beton. stæchad. ar. a. pj . anthos, primul. ver. a. pij .
 schæ-*

schœnanth. cinam. a. 3ß.

coq. in f. q. ▽ simpl.

Rx. colat. ʒiij. elater. ʒiv. ~ castor. 3ß.

sir. pœon. de cichor. c. rhabarb. a. ʒiij.

M. F. l. a. Potio. S. Purgier Trâncflein.

His & similibus humores cacochymici visceri, serosi, acidi & biliosi à capite avocantur, & à sanguine separati per alvum excernuntur, imò spiritus ipsi torpidiores intestinorum vellicatione excitari & ad influxum invitari queunt.

Præter hæc universalia commodè in usum trahuntur quoque PARTICULARIA EVACUANTIA, qualia sunt STERNUTATORIA, quæ humores in capite stagnantes fundunt, per narium membranas irritando eliciunt & archéum excitant, licet *Gvil. Ballonius epidem. l. 1. p. 6.* in materiæ cruditate eadem proscribat. Parari possunt ex *helleb. alb. pyrethr. ir. Flor. majoran. nicotian. fl. lil. convall. euphorb. piper. castor. ambr. mosch. spec. diamajoran. diatabac. Myns.*

Rx. spec. diamajoran. fl. lil. convall. exsicc. a. ʒi.

helleb. alb. euphorb. castor. a. ʒiv.

ambr. mosch. a. g. ij. M. F. pulvis. S. Niese-Pulver in die Nase zu blasen.

Sic & MASTICATORIA & his affinia profunt, quatenus linguam & palatum extergunt, poros referant & spirituosius volatilibus particulis suis caput & spiritus roborant. Hinc ▽ *apoplect. essent. caryophyll. composita, ~ theriacal. castor. confect. anacardina, sinapi, pyrethro, pipere albo, castor. caryophyllis, cubebis* roborata, infusa vel linguæ affricata officium faciunt.

ALTERANTIA spiritus refocillant, partes solantur, materiam obstruentem incidunt, attenuant, & dissipant. Potiora ex *Joh. Georg. Macasii promptuar. mater. med. lib. 2. sect. 9. cap. 1. & sect. 13. cap. 23* peti possunt. Omnibus ferè subiectis accomoda sunt hæc :

Rx. ▽ apopl. Dn. D. Presf. ʒj. ceras. nigr. beton. a. ʒij.

~ Ol. cephal. ʒij. sir. de stœchad. 3ß.

M. F. Potio. S. Hauptstärckendes Wasser / Löffel weiß zugebrauchen.

℞. *Ræ bezoard. Mich. 3j. ~ Oli cephal. eff. castor. a. 3j.*
Misc. D. in vitr. S. Haupt mixtur.

℞. *essent. succin. castor. ~ Θ *ci a. 3j.*
elix. cephal. 3j. M. D. in vitro. S. ut supra.

*Sic etiam liquor cephal. Dn. D. Præs. ~ Θ *ci, cran. bu-*
man. Glatus Simon. Pauli in quadripartit. botan. pag. 366. ~
fuliginis ab Hartmanno & aliis laudatus, aliaque volatilia huc
pertinent.

Exterius suffitus, odoramenta, balsama apoplectica & topica alia conducunt. Hæc quippe partium exhalantium tenuitate poros referant, spiritus in paroxysmo quietos alliciunt, & pro ratione ingredientium reficiunt.

Suffitus tamen actuali fumo constantes magis sæpè gravant caput, unde præservandi fine magis conducunt, vel cautius adhibendi.

Naribus pro odoramento *ruta, pulegium, castoreum*, aut linteum & to cephalico, sive *▽ apoplectica* madefactum, halitus *Θ *ci* per vices lixivio injecti, vel ipse spiritus ejus urinofus providè admoveantur.

℞. *▽ apopl. 3ß. ~ Θ *ci castorin. ebor. a. 3j.*
eff. anth. castor. a. 3ß. 〇 succin. spice, rut. a. gt. iij.
M. S. Eiserliche mixtur.

Verticis & temporum regioni, pulsibus, naribus, nuchæ & spinæ dorsi inungantur balsama apoplectica, vel linimenta & unguenta nervina ex balsamicis, spirituosus & volatilibus, aliisque minus activis & temperatioribus combinata, quæ suavi & subtili *ἀναθυμιάσει* suâ calidâ spiritus & corpus recreant, *ῥέον* humorum tollunt & oleosâ ac balsamicâ virtute illorum vitiosam qualitatem corrigunt, præprimis si partibus illita sacculis calefactis foveantur.

℞. *ol. n. m. expr. 3ij. anthos, cinam. a. gt. viij.*
succin. rut. a. 3ß. lign. rhod. gt. vj.

mosch. zibeth. a. ʒij. M. D. in pyxid. S. Schlagbalsam.

℞. *ungu. martiat. nervin. a. 3ß.*
axung. castor. 3ß. ol. laurin. petrol. a. 3j.

〇〇 *salvâ*

☉ *salv. succin. rut. a. gt.vj.*
 ~ *formicar. 3ij. M. D. in fict.*
 S. *Glieder. Sälblein.*

Plura hanc in rem legi possunt apud *Senn. in prax. l. c. & Rolfin. O. & M. com. lib. 7. sect. 1.* aliosque practicos.

Curandum tamen est, ut singula circumspectè adhibeantur, habito nempe respectu causarum, quas ex superioribus repetere pagellarum harum angustia vetat, & ipsius aëri dispositionis, quam ex signorum fonte Medicus cognoscat.

C A P U T I I X.

Curationem extra paroxysmum subjungit.

Curatio extraparoxyismum debetur causis & viribus, quapropter duabus PRÆSERVATORIA & VITALI indicationibus absolvitur.

Causæ ergò & removendæ & corrigendæ invigilandum. Removenda cum primis quoad peccantes humores per universalia & ordinaria præsidia; corrigenda & alteranda per alterantia specifica cephalica & fomiti debita, antiscorbutica, hepatica, hysterica & alia pro re natâ, ne malum potentia tale in actum deducatur, aut semel profligatum viribus denuò recollectis majori cum impetu revertatur.

Hunc in finem ex CHIRURGIA plethoricos præsertim, non tamen aliis exclusis, præservat VENÆSECTIO, & si quid contraindicet, CUCURBITULÆ SCARIFICATÆ, in quarum locum HIRUDINES in delicatioribus substitui queunt. Valet hoc imprimis in perfectâ apoplexiâ & integrâ solutione; in iis verò qui jam paroxysmum experti sunt, & hemiplectici nunc redditi, & ubi spiritus potius depauperati sunt, minus locum habet.

Nec FONTICULOS *Willisius loc. alleg.* & SETACEA *Horstius l. 2. obs. 14.* dissuadent. Commoda hæc sunt remedia pro feros humoribus deplendis, ne locis indebitis sedem inveniant,

vel affectent, unde massæ sanguineæ & spirituum tonus illibatus conservatur.

In assuetis hæmorrhoides referare, argumento supra laudati Hippocratis, consultum est.

E PHARMACIA plurima selectissima depromi queunt præsidia. Ut ordinem consuetum teneamus, LENIENTIA *ἐκλυσιώτικα* saluberrima & necessaria sunt, qui apoplectico tacti fuere fulmine, quod ordinariè alvum segniorem experiantur, & inde accumulentur halitus vitiosi in corpore. Talia confieri possunt ex pil. aloet. \mathcal{M} . \mathcal{F} ear. infuso rhabarb., \mathcal{R} a \mathcal{F} ri & c.

\mathcal{R} . \mathcal{M} . \mathcal{F} ear. Quercet. marocost. Mind. a. \mathcal{B} .
extr. aloes \mathcal{g} . xij. castor. salv. a. \mathcal{g} vj.
resin. scam. \mathcal{g} . iv. M. F. l. a.
cum ess. \mathcal{A} aperit. q. s. Pilulæ, cum crem. \mathcal{F} conspergendæ.
S. Lindpillen.

\mathcal{R} . \mathcal{M} . de succin. Crat. aloetic. a. \mathcal{B} .
ext. castor. resin. gialap. a. \mathcal{g} . vj.
M. cum \mathcal{R} \mathcal{F} i q. s. F. l. a. Pilulæ. S. u. f.

\mathcal{R} . rad. pæon. galang. helen. a. \mathcal{B} .
fol. beton. rosmar. salv. a. mj.
fl. pæon. lavend. anth.
lil. convall. primul. ver. stæchad. ar. a. pij.
sem. anis. coriandr. lign. aloes, sandal. citr. a. 3j.
cubeb. caryophyll. cost. Arab. a. \mathcal{B} .

Concis. contus. M. D. in charta. S. Species sum præparitæ
Francf.

\mathcal{R} . croc. \mathcal{A} aperitiv. \mathcal{A} at. rad. ari pptæ,
lap \mathcal{G} ppt. cinnab. nat. a. 3 \mathcal{B} . \mathcal{O} cinam. gt. ij.
M. F. Pulv. S. Digestiv Pulver uff 6. mal.

PURGANTIA ab humorum & vaporum vitiosorum saburrâ corpus optimè purgare norunt, præmissis, quæ primas vias eluunt, lenientibus & alterantibus aperitivis & polychrestis, materiæ peccantis qualitati debitis, v. g.

\mathcal{R} . pulv. laxat. veget. \mathcal{B} j. scammon. \mathcal{A} at. gr. iij.
mag. succin. cinnab. nat. a. gr. ij.

cryst.

cryst. ♀. ḡv. ol. anis. gt. j.

M. D. in charta. S. Purgierpulverlein.

Qui clysteribus delectantur, ex allegatis speciebus confi-
ciendos curabunt. Si autem vitium in ventriculum redun-
darit, vomitoria adducta propinare ex usu erit, quò illud ex
corpore eliminetur, & laudabile in posterum alimentum præ-
paretur.

SUDORIFERA, cum & absorbeant acetositatem & fi-
xitatem humorum, & in motum cieant subsistentes humores,
eosdemque superfluos discutiant, sensibili vel insensibili exha-
latione, meritò quoque apoplecticis sunt convenientissima,
tum volatilia, tum fixa, genuina velut mali specifica.

Deprædicantur hunc in finem à *Cratone epist. 8.* decoctum
sarsæ parillæ à *Tabernemontano pentaphylli* & *tormentillæ* ra-
dices, quæ tamen efficaciam minori pollent. Præcipua alia sunt
~ & Θ volat. C. C. ebor. sanguin. human. ~ & flor. Θ *ci,
mist. simpl. camphorata, R a bez. Mich. remedium etiam in apo-
plexiâ laudatissimum; R a corall. cum ~ C C. theriac. Andr. &
cælest. Stutgard. pulv. bezoard. Senn., Dn. D. Præs. cinnabarinus,
Θ *absinth. centaur. min. ½ diaphor. bezoard. min. Dare, cinnab.*
nat. cum primis solaris, per se & ~mata & c. quæque inde exur-
gunt composita, ut

R. bezoard. min. corn. cerv. philos. a. 3ß.

Θ. C. C. volat. ḡ. iij. sambuc. ḡ. vj.

M. S. Schwispulver.

R. ~ ♀ compos. theriacal. camphorat. 3ß.

R a bez. Dn. D. Præs. corall. a. 3j.

M. S. Schwis mixtur.

DIURETICA, à *Fr. Hoffmanno m. m. lib. 1. cap. 12.* com-
mendata, viscedinem humorum non minus attenuant & exter-
gunt; laudamus inter hæc ~ aperit. Penoti, arcan. ♀, R a m ½ ii
♀ *savam*, R a m ♀, essent. succin. clyff. ½ ♀ sat. Θ ia volatilia, flor.
Θ *ci, ♀ Θ lat. ut alia taceamus.

R. malvat. juniper. ess. succin. a. 3iß.

M. S. Treibende Mixtur

R. Θ scord. 3ß. magister. lap. Θ. resolut.

♀ Ol. *Dar. sem. lycopod.* a. ʒj. ♂ *succin. volat.* ʒxij.
M. Divid. in 4. æq. part. D. in chart.

S. Harnntreibendes Salk.

Quod si particularium adsint indicationes purgantium, ex supra laudatis medicamentis scopo inservientia huc peti possunt. Commendabile est evporiston illud sternutatorium, *Olum* scilicet *album* in ▽ *majoran.* solutum, quod per syringam in nares injicere præcipit *Sorbait. medicin. univers. part. 1. cap. 3. pag. 214.*

Purgatâ debitô modô à quiscuilibet suis œconomiâ naturali, superest, ut ipsi ALTERANTIBUS & CONFORTANTIBUS, quæ INDICATIONEM VITALEM simul absolvunt, opitulemur.

Hæc partes corporis omnes in vigore & tonô suo tuentur, delapsas autem pristino restitunt, præcipuè stomachica, aromatica, pulveres peptici, antiscorbutica, anthypochondriaca, Si alia, inprimis Ræ ♂ *balsamica, mistura antiscorbutica*; cardiaca & maximè cephalica spirituosâ & balsamicâ virtute prædita, ut ▽ *apoplect. carfuncul. aur. hirundin. lil. convall. elix. vit. Matth. cephal. Rolfinc. C.C. alcis, ceras. nigr. ♂ *ci, Ræ corall. ess. ambr. castor. succin. pulv. cephal. Craton. epilept. March. ʒ nat. ʒ ʒii, spec. diamargar. cal. ʒ fr. diamosch. dulc. diambr. bezoardic. Dare, fecul. pæon. specif. cephal. Michael. mag. corall. C. C. cran. hum. margarit., succin. ungu. alcis, ♂ cran. human. C. C. succin. pil. cephal. Fernel. de ladan. Hartmann. de succin. Craton. &c.*

Rx. ▽ *apopl. Lang. carfunc. aur. a. ʒʒ. ceras. nigr. ʒij. elix. cephal. Rolf. Ræ corall. a. ʒj. ess. castor. ʒj. sir. pæon. julep. gemmat. a. ʒiiij.*

M. S. Hauptstärckendes Träcklein.

Rx. *ess. succin. lign. aleos a. ʒj. ambra ʒʒ. elix. ceph. ʒij. M. S. Haupt-Mixtur.*

Rx. *specif. cephal. Mich. fecul. pæon. a. ʒʒ. mag. corall. cran. human. succin. a. ʒj. ♂ C. C. vol. fix. ʒʒ. castor. ppt. ʒ. vj.*

M. D. in chart. S. Hauptpulver.

Rx. *NF. de succin. Crat. ʒʒ. extr. ladan. ʒj.*

*mag. C. C. flor. ꝯ nat. a. ꝯß. fragm. lap. s. pret. a. ꝯv.
extr. castor. ꝯiv. M. F. c. elix. vit. Matth. q. f. l. a. pil.*

S. Hauptpillen.

EXTERIUS ad caput roborandum & spiritus confortandos proficua sunt balsama apoplectica, epithemata cephalica, cucuphæ & topica recensita alia,

Rx. rad. ir. Flor. pæon. a. ʒij.

fol. beton. majoran. meliss. serpill.,

rosmar. puleg. pol. mont. a. p. iij.

fl. anthos, cheiri, lavend.

lil. conwall. stæchad. ar. chamom. Rom. a. p. ij.

nuc. mosch. caryoph. cubebar. a. ꝯj.

succin. benzoës a. ʒß. ambr. mosch. a. gr. ij.

Concis. contus. g. m. M. D. in chart. S. Species zum Mühlein. Species hæ findone rubrâ cum interpassatione exceptæ capiti imponantur five siccæ, five vino aut Vis cephalicis imprægnatæ & calidæ.

Ab his ad tertium fontem, DIÆTAM, accessum quoque facimus, ubi, quid circa sex rerum nonnaturalium usum observandum sit, breviter exponemus. AER nebulosus, noxiis vaporibus refertus, & nervis inimicus frigidus fugiatur, aut arte corrigatur. CIBI sint bonæ notæ, ritè præparati ac cephalicis calidis & aromatibus, *cardamomo, mace, caryophyllis, zingibere* &c. conditi. Cerevisia bibatur à fecibus probè depurata, simplex vel medicata. Exulet utrinque excessus. Vini etiam usus moderatus concedi potest ad spirituum & caloris refectionem.

MOTUS corporis moderatus Spiritus agitando & eorum *εἰς* præcavendo frigidiores adjuvat. Gaudium & *εὐθυμία* optima sunt, certioreque sanitatem promittunt; ira verò, metus, terror & tristitia quovismodo declinentur. SOMNUS sex vel septem horarum longitudinem non excedat, ne sanguis, perfectâ ventilatione plus justo retardatâ, torpidior reddatur; eandem ob causam decubitus supinus cane pejus & angue vitetur.

Nec nimis VIGILIS spiritus dissipentur. Cumq; ægri plerumq; in somnum propensi sint, ingruente vel ex parte ablato paroxysmo, summâ curâ & studiô arcendi sunt, alloquendi, excitandi, circumducendi, somnus enim *πνεύματος* & pororum obstructionem maximè juvat.

ALVUS & reliqua excretoria officio suo spontè, aut medicamentis leniter sollicitata respondeant.

GOTHA mihi quondam mater & Patria favas,
 O & præsidium, dulce decusque meum !
 Hunc ego LUDVICI vestigia clara sequentem ,
 & , si quæ nostra est gloria, nostra simul,
 Hunc successorem simili commendo favori,
 qui mihi, qui largo contigit imbre aliis.

*Nob. & Clarissimo Dn. Doctorando ob eruditionem singularem,
 & modestiam insignem mihi carissimo de meritissimis
 honoribus medicis ex animo gratulor*

PRÆSES.

Es ist um einen Schlag zu thun / so muß des Lebens Pfeiler weichen ;
 Ein Ohren-Sausen schieket uns / eh wir es meinen / zu den Leichen.
 Stell Du dich als ein tapftrer Held / stell durch die Werck dich an die Spitzen.
 Was durch den Schlag zerfallen wil / das mustu helfen unterstützen.
 Der kriegt von Eichen * einen Kranz / der in der Schlacht erhielt beym Leben
 Nur einen Bürger. Du rettst viel. Man wird Dir tausend Kränze geben.

* De quernis coronis vid. Anti-
 quit. Rosin p. m. 1004.

M. Gabriel Neussel.

Quid præstare queas, Bachovi, dulcis amice,
 Commonstrat præsens docta pagella tua.
 Non Te pœniteat multi duriq̃ue laboris,
 Cujus jam lætus præmia multa vides.
 Gratulor inde Tibi; de Te quoque gratulor agris,
 Quæis citò, quæis tutò commoda plura feres.

*Paucis hisce de supremis in arte Medicâ honoribus Clarissimo
 Dn. Doctorando, Fautori ac Contubernali olim suo
 exoptatissimo animitus gratulatur*

Samuel Rochlitz, Med. Stud.

Fervida dum rapiunt homines contagia passim,
 Bachovi laurum donat Hygea Tibi.
 Auguror, expelles stygiam medicamine labem,
 Et gemmata super sidera notus eris.

Hæc in honorem Viri Nobilissimi & Excellenter Docti
 Dn. Bachovii, Avunculi sui honoratissimi, scripsit
 Ernestus Reyberus, Gotbanus, J. U. Stud.

F I N I S.

AUGUSTINUS HENRICUS
FASCHIUS, D.
ANATOMIÆ, CHIRURCHIÆ ET BO-
TANICES PROFESSOR PUBLICUS, ARCHIA-
TER DUCALIS SAXONICUS, ET H. T. COL-
LEGII MEDICI DECANUS
LECTURIS D. SALUTEM!

Augustinus Henricus
Faschius, D.
Anatomie, Chirurgie et Bo-
tanice Professor Publicus, Archia-
ter Ducalis Saxonicus et Col-
legii Medici Decanus
Electoris D. Saxe-

ΑΚΡÓΠΟΛΙΣ microcosmi, CAPUT, illa à
 naturâ magnificè exstructa domus, est admirationis
 plenissima, quæ rotundâ & globosâ figuratione mu-
 risque suis eburneis cincta, sublimi posita in cacumi-
 ne, *animæ sensitivæ* constituit domicilium & intel-
 lectûspræsentia *intelligentiarum* existit habitaculum. Intellectus
 enim uti hominem divinâ luce adimplet; ita sensus ab hâc illu-
 minatus præclaras scientias parit, quibus tenebricosa discutitur i-
 gnorantia. Proximum habetur cœlo caput: ubi sensuum suorum
 arcem homo habet, quò cordis vis tendit & definit omnis. Al-
 tissimumhîc culmen, gloriosum hic mentis est regimen. Cere-
 brum enim, tanquam pretiosissima merx, duabus membranaceis
 involutum chartis in cistâ capitis eburneâ reconditum & integu-
 mentis reliquis communibus insuper munitum deprehenditur, ne
 ab extra eidem vis aut jactura inferatur incorrigibilis. Hunc in
 finem ἡ δὲ κεφαλὴ τοῖς μὲν πλείστοις ἔδοξε διὰ τὸν ἐγκέφα-
 λον γεγονέναι, καὶ διὰ τὸ το καὶ τὰς αἰσθήσεις ἀπάσαις ἔχειν ἐν
 αὐτῇ καθάπερ τιναὶ ὑπηρετας, καὶ δορυφόρους μεγάλῃ βασι-
 λέως. *Plurimis visum est caput propter cerebrum factum fuisse,*
ob eamq; causam sensus omnes in seipsò continere, tanquam ser-
vos quosdam & magni regis stipatores, juxta Galen. lib. 8. de us.
part. corp. hum. cap. 2. Hisce regiæ aulæ elegantibus innititur
 cerebrum columnis, sinus fovens coactos, plexushabens inexpli-
 cabiles, labyrintheos alens flexus, ut per argenteos nervorum fu-
 niculos innumeras in corpus scaturigines dimittat, imperiumque
 in sibi subjectas partes formet, firmet, exerceat. Divinò enim per-
 fusum cerebrum est spiritu, & maximè conspicua in cerebrò divi-
 nitatis sedes & ἐνέργεια, à quâ nobilissimæ omnium sensuum acti-

ones proficiscuntur, propter motum continuum & propter movendi vim, tanquam cœleste principium, per nervorum radios in corpus undiquaque diffundendum. Nervi quippe & sensus exin originem ducunt; illudque ipsum inhabitant, quibus præ reliquis gaudet homo animantibus omnibus, RATIO & INTELLECTUS, quem liberum agendi arbitrium sequitur. De his sibi solus gratulari debet homo; donum enim habet divinum & singulare, quò valet præesse & prodesse omnibus, quæ hic alit orbis. Mentibus etiam participat cum superis, & quod majus, divinitatis radium de se spargit prælucidum. O ingens decus hominis! Animæ præcipua virtus est ratio, quæ suæ divinitatis non obscura in actionibus edit argumenta. Vitales enim spiritus in suis concameratis recessibus attemperat cerebrum, ut partim ad sensuum organa diffusi rerum forinsecus adparentium sint nuntii; partim per omnem molem dispersi rationis & sapientiæ ministeria exequantur. Unde non inconvenienter horum intuitu exclamavit *Zoroaster*: *O homo audacis naturæ miraculum!* Verumenimverò, licet homo, ad imaginem Dei creatus, planè admirandus sit, undè & hòc nomine omnium rerum q̄ mensura & omnium animalium q̄ miraculum divinum à *Platone* salutatur; nihilo tamen minùs post lapsum Protoplastorum corruptus, & plurimis mutationibus obnoxius, deplorandus idem erit. Nihil enim adhuc in corpore nostrò tam floridum, quin deflorescere queat. Nihil adeò constans, quin corruat. Nihil vegetum, nihil pulchrum, quin flaccescat & pereat. Duobus: *agrotandum, moriendum*. Non opus hîc testimoniis: quisque sui interitum testabitur; quem vel minima corporis particula etiam confirmabit. Caput, (cujus encomia sanè ampla sunt,) licet omnes hominis actiones dirigat, omnibusque vigorem adspiret partibus; attamen gravissimos pati cogitur morbos, ipsius robur vel corrumpentes, vel invertentes, vel planè supprimentes; id quod horrendo satis spectaculo edocet *APOPLEXIA*, quâ correpti, nullis sæpè prægressis indiciis, tanquàm fulmine tacti, vel inter ipsos sermones, vel inter alia negotia, subito in terram prosternuntur, securi q̄ percussæ instar victimæ corruunt, ἀφωροι, ἀναίσθητοι, nihil viden-

tes, nihil audientes, nihil moventes, sed truncorum inertium in morem jacentes. O miserabilem statum! Nunc omnia inversa, quæ divina videbantur. Inversum domicilium rationis, turbata œconomia spirituum, partibus vigor demtus, motus suppressus omnis. Quæ visa sunt firma, nunc mortis premuntur robore & resolvuntur. Impeditur nunc omnis motus, sensus perit, spiritus retinentur, respiratio stertorosa adest cum difficultate; quæ omnia fortem apoplexiam & periculosissimum indicant statum; quam *λύειν ἰατρικῶν ἀδύνατον αἰσθενέα δ' ὄγκῳ ῥηίδιον*, juxta *Hippocr. 2. aphor. 42.* Conabitur tamen hanc egregiam & intricatam satis materiam de APOPLEXIA extricare & locò Inauguralis disputationis proponere Vir Clarissimus juxta ac Doctissimus

DN. GEORGIUS HENRICUS BACHOVIVS,

Medicæ artis Doctorandus dignissimus, cujus vitæ ortum & progressum, more nunc apud nos recepto, paucis recensēbimus. Mundanam hanc lucem adspexit *Tonna*, propè Gotham, Metropolin Ducatûs Saxo-Gothani, sitæ, Anno Salutis nostræ M DC LII. d. XXII. Julii. E familiâ *Bachoviorum* aliàs celebri prodiit hic noster, patremque habuit Virum Spectatissimum & Clarissimum DN. FRIDERICUM BACHOVIVM, Serenissimorum quondam Ducum, DOMINI ERNESTI, & DOMINI BERNHARDI I. utriusque Gloriosissimæ memoriæ, primum cœnobii Wechtersvinckeliani in Franconiâ tum temporis sub auspicio Saxonico in præfecturæ formam redacti; mox inde, publicâ rerum facie mutatâ, ecclesiasticorum reddituum Gothanorum Præfectum; tandem verò in supra laudatâ civitate, *Tonna*, privatæ vitæ studio vitam finientem; Matrem verò virtutum omnium genere conspicuam, ANNAM SABINAM, Nobilissimi, Amplissimi & Experientissimi DNI JOHANNIS VOLCKII, Medicinæ Doctoris & Poliatri Gothani famigeratissimi, *τῆς νῦν ἐν ἑργασίᾳ*, filiam. Quartò ætatis suæ annò duriora ipsi contingere fata, quæ Patrem subtraxerunt dilectissimum. Orbatus Parente suò dehinc sub inspectione, curâ & simul informatione fidelissimâ præclarissimorum Virorum, Adfinium suorum

debita observantiâ colendorum, Dn. M. Andreae Reyheri, Gymnasii, quod ibidem floret, Rectoris suô tempore celeberrimi; & Dn. Georgii Hessi, Conrectoris, hodiè verò æquè meritissimi Rectoris adolevit; & cursu per omnes, quotquot Gymnasium constituunt, classes absolutò, bonarum artium fundamentis tam privatim, quàm publicè jactis, pietateque simul & moribus probatissimis imbutus ad Academica Studia animum præparavit suum. Dimissus proindè fuit ante sex ferè annos die III. Decembris optimâ cum pace, & suadentibus sic Patronis *Tübingam* ad Everhardinam frequentandam sese contulit, ubi primus labor ipsi fuit, ut philosophicis incumberet studiis, eademque per biennium sedulò excoleret. Hinc inclutæ Facultati Medicæ ibidem nomen professus est, animumque ad ipsam medicinam direxit suum. Quò factò, in arte hâc saluberrimâ sub auspiciis & ductu Virorum Nobilissimorum, Excellentissimorum & Experientissimorum, Dn. D. JOHANNIS CONRADI BROTBECKQUII, b. m., Dn. D. GEORGII BALTHASARIS METZGERI & Dn. D. ELIÆ RUDOLPHI CAMERARI, Professorum Medicinæ ibid. celeberrimorum, audiendo, opponendo & respondendo ultrà triennium diversis in Collegiis & Lectionibus sese optimè exercuit, & hâc ipsâ occasione collegium physicum examinatorio - disputatorium ad medicinam directum; duo institutionum, unum explicatorium, alterum disputatorium habuit, ac denique his practicum, ad methodum Jonstonianæ institutum, adjunxit, quæ omnia cum emolumento studiorum suorum notabili absolvit. Humana etiam cadavera binis vicibus in theatrò anatomicò ibid. vidit in suas partes resoluta. Neque suffecisse jam numeratus labor ipsi visus; proindè cathedram publicam quinquies adscendit, thesesque occasione aphorismorum Hippocr. 25. usque ad 40. libr. 2. & aph. 69. usque ad finem lib. 4. conscriptas sub præfidiò suprâ laudati Dn. D. METZGERI; & postmodum de *causis morborum intemperiei & occultarum qualitatum*; de *morbis in genere*; de *anorexiâ*, quam propriò conscripsit marte, præside Dn. D. CAMERARIO habuit, masculæque defendit. Similiter etiam pro more antiquitùs ibidem intro-

introducō orationem anniversariam de IRA jussu prælaudatæ
Facultatis Medicæ solennem cum applausu habuit. Quibus o-
mnibus laudabiliter peractis, superiori annō sub initium mensis
Aprilis sese domum contulit, & paulò post nostram Salanam in-
gressus proficitur Præceptorem fidelissimum Virum Nobilissi-
mum, Excellentissimum atque Experientissimum DN. RUDOL-
PHUM WILHELMUM CRAUSIUM, *Phil. & Medicinæ Do-*
ctorem, Chimiæ & Præctices Professore famigeratissimum, Seni-
orem Facultatis nostræ gravissimum, qui elegantissimas operati-
ones in $\frac{1}{2}$ io & alias exhibuit. Postea sese concredidit *Nobiliss.*
Excellentiss. atque Experientissimo DN. GEORGIO WOLFF-
GANGO WEDELIO, *Medicinæ Doctori, Theoretic. Prof. Pu-*
blico & Archiatro Saxonico celeberrimo, p. t. Academiæ nostræ
Rectori Magnifico, à cujus ore pependit tum in publicis lectioni-
bus, tum etiam privatissimâ ipsius est usus informatione, audivit-
que ipsum docentem, quæ ad theoriam medicinæ spectant;
differentem de re medicâ, de formulis præscribendis, de febri-
bus & super Timæi casus medicinales. Auditor qq. sedulus fuit
operationum chemicarum ab ipso habitarum. Et denique sub E-
jusd. Præsidio quartam disputationem physiologiæ suæ medicæ
publicè & viriliter defendit, & insuper variis in disputationibus
inauguralibus opponentis spartam cum adplausu sustinuit. Ne-
que *Ego* silentii peplō possum involvere singularem industriam
Clarissimi nostri Doctorandi, quam partim penes cadavera à me
dissecta exhibuit; partim in botanicis per integras duas ætates
probavit, ubi semper ad latera stetit mea, fidelisque per montes
perque dumeta fuit comes. Sedulitate itaque tali cūmsibi egre-
giam in medicinâ theoreticâ & practicâ acquisiverit notitiam, sua-
su Patronorum suorum non ita pridem Facultati nostræ nomen
suum dedit, inque numerum Candidatorum recipi & ad examina
consueta admitti modestissimè petiit. Admissus ingenii acumen
& eruditionem suam adeò probavit, ut ad medicinam exercen-
dam omninò idoneus & Doctorali Dignitate dignus judicatus
fuerit, & propterea cathedra publica etiam ipsi adsignata ad di-
sputationem Inauguralem, pro Licentiâ habendam. Hanc jussu
Facul-

Facultatis sub Præsidio suprà laudati *Magnifici Dn. Rectoris* solenniter d. III. Nonas Novembris in auditorio majori instituet; quam ut Magnus Senatus Academicus, Omnium Ordinum Doctores, & quicunque Medicæ arti favent, honorabili præsentiâ condecorare velint, prout decet & par est, observanter & amicè rogamus. P.P. Jenæ Pridiè Calend. Novembris

M DC LXXX.

